

[Frandsen.]

ligger ejendomme af forskellig størrelse, stort set bevares, sådan at man undgår begrebet ødegårde i for høj grad. Derfor var det nødvendigt at erkende, at det ikke er muligt at opretholde landbrug på alle ejendomme, fordi de ikke har en tilstrækkelig størrelse. Det er nødvendigt at tillade andre end ikke-landmænd at overtage disse brug. Det vil dreje sig om de mindre kurante brug, om ejendomme af så ringe størrelse, at de ikke kan drives i dag som egentlige landbrug. De har engang har været egnede som landbrug, men vi må erkende, at de ikke er det i dag.

Endelig, kunne vi sige, at der var en tredje kategori, en mellemgruppe, hvor det måske var vanskeligt at fastslå, at det var egentlige landbrug, og dér kunne der så være diskussion om, hvem der skulle have adgang til at eje disse brug.

Det var det, vi kendte, da lovforslaget blev fremsat. Der er så sket noget siden, idet vi i landbrugsudvalget fik et notat, som drejede sig om den frie etableringsret. Under diskussionen om vor indtræden i fællesmarkedet troede vi, det var noget, der lå langt ude. Ja, vi havde næsten fået indtryk af, at der var garanti for, at der ikke ville ske noget på dette område, og at Danmark ville modsætte sig fri etableringsret inden for landbruget. Det viser sig nu, at nogle af de mennesker og partier, som stærkt havde forsikret, at den frie etableringsret ikke blev gennemført, nu er mere eller mindre indstillet på, at der kan komme en ændring, og at denne ændring måske kan komme før 1978.

Derfor måtte man tage op til diskussion, hvordan vi sikrer dansk landbrug mod udenlandske opkøb, og derfor var det meget rimeligt at diskutere spørgsmålet bopælspligten. Det er meget muligt, at det ikke bliver i første omgang, den frie etableringsret bliver indført, men når så diskussionen senere bliver rejst, vil socialistisk folkeparti i hvert fald ikke acceptere fri etableringsret for landbrugere inden for EF, medmindre vi har sikring på anden vis. Det vil så vise sig til den tid, om bl. a. denne lovgivning sikrer os fuldt ud. Det tror jeg den nogenlunde gør. Ellers må vi tage det op senere.

Det, der var vor målsætning, var at sikre landbruget mod et privat forpagtningsystem, uanset om det var danske byland-

mænd, der blev ejere, eller der var tale om andre EF-borgere. Vi vil sikre mod, at stærke kapitalinteresser, som ikke har en direkte landbrugsinteresse, køber disse brug op. Vi har i udvalget diskuteret forskellige veje til at nå det mål, f. eks. uddannelsespligt, hovederhvervskrav, bopælspligt og skattefordelen ved at erhverve landbrugsejendomme. Forskellige metoder kunne opfylde forskellige formål. Bl. a. kunne uddannelse og hovederhverv virke som en hindring for byboere, mens bopælspligten ville være effektiv over for andre EF-borgere.

For os har det været afgørende, hvordan vi kunne nå frem til en metode, som nogenlunde kunne opfylde vores mål. Vi har ikke i det udvalgsarbejde, som er foregået, været religiøse eller fanatiske med hensyn til, at det netop skulle være den ene eller den anden metode, så når der ikke, som hr. Søren Jensen (Hasseris) var inde på, er kommet et bredt forlig, kan det ikke være socialistisk folkepartis skyld. Vi var villige til at finde en løsning, som kunne have samlet de fire partier. Vi må nok erkende, at det konservative folkeparti med sit syn ligger så langt fra de andre partier, at det var umuligt at øjne et helt bredt forlig, men det var i hvert tilfælde nok muligt at have fået et firkantet forlig.

Vi må nok erkende, at det er nogle begivenheder helt tilbage i 1963, som stadig væk ligger og ulmer, og det er selvfølgelig beklageligt, hvis den saglige løsning af den grund ikke er fundet. Men jeg mener, at det, vi er nået frem til, afgjort er hensigtsmæssigt og nogenlunde opfylder de tilsigtede formål, selv om ikke alle partier har kunnet tilslutte sig.

Jeg mener, at den kritik, som rettes mod bopælspligten, er forkert. Det er meningsløst at rette en så voldsom kritik mod bopælspligten og drage sammenligning med noget, vi kan kalde stavnsbånd. For det første bor de egentlige landmænd nu engang på deres landbrug. Vi har tidligere diskuteret det spørgsmål og hele tiden hørt, at sådan noget som 99 pct. af landmændene bor på deres eget brug. Derfor kan det ikke være den gruppe, der rammes.

Hvad dernæst angår byboere, der køber landejendom, må det være oplagt, at vi alle har interesse i, at de bor på ejendommene. Hvorfor skulle en bybo ellers købe et mindre